

โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2568

โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ผ้า ด้วยการย่อไหมด้วยสียธรรมชาติในท้องถิ่น ตามแนวคิด BCG MODEL เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน

สภาพปัญหา/ความต้องการของพื้นที่

- ชุมชนในพื้นที่ยังใช้สีเคมีในการย้อมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและไม่ตอบโจทย์ตลาดที่เน้นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ
- ขาดความรู้และทักษะในการย้อมไหมด้วยสียธรรมชาติที่มีความคงทนและสม่ำเสมอ
- ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมยังมีรูปแบบจำกัดขาดการพัฒนาให้ทันสมัยและมีมูลค่าเพิ่ม
- ขาดความรู้ด้านการตลาดการสร้างแบรนด์และช่องทางการจำหน่ายทั้งออนไลน์และออฟไลน์
- ชุมชนมีความต้องการในการยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มคุณภาพ มาตรฐาน และมูลค่าของผ้าไหมในเชิงพาณิชย์
- ต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐหรือสถาบันวิชาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตอย่างยั่งยืน

กิจกรรม

1. การฟอกเส้นไหมและการสกัดสีจากวัสดุธรรมชาติแต่ละชนิด
2. เทคนิคการย้อมสีเส้นไหมเพื่อให้เกิดความคงทนและสีไม่ตกเมื่อส่งตรวจมาตรฐาน
3. การแปรรูปการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าสร้างอัตลักษณ์ใหม่ ผลิตภัณฑ์แฟชั่นมีมาตรฐาน มูลค่าสูง
4. กระบวนการพัฒนาระบบการตลาดแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์

ผลลัพธ์

1. เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการสนับสนุนและขับเคลื่อนโครงการ
2. จำนวน 2 หมู่บ้าน ผู้เข้าร่วมการอบรม 30 คน ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี
3. หลักสูตรระยะสั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า จำนวน 4 เรื่อง ประกอบด้วย การลอกกาเส้นไหม การสกัดสี สารช่วยติดสี และการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติ
4. ในรับรองแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทานสีเงิน Classic Thai Silk นกยูงสีเงิน วันที่ 22 เม.ย. 68 เลขที่ C-นม.2568-002 ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านป่าหวาย
5. การทดสอบมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานและติดฉลากตราผ้าไหมที่ผ่านการรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานสีเงิน จำนวน 15 ชิ้น 37 เมตร
6. ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมผ่านกระบวนการออกแบบและตัดเย็บ จำนวน 4 ชุด

ปัญหา อุปสรรค

- เนื่องจากช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรมอยู่ในฤดูแล้งทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำใช้ในชุมชนกิจกรรมการฟอกเส้นไหมการสกัดสี การย้อมสี และการล้างเส้นไหมต้องใช้ใช้น้ำในปริมาณมาก
- ช่วงระยะเวลาดังกล่าวชุมชนเกิดปัญหาน้ำใช้ไม่เพียงพอ และคุณภาพน้ำมีความเป็นด่าง เมื่อนำมาใช้ในการย้อมสีเปลี่ยนไปไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- เนื่องจากได้แก้ไขปัญหาล้างเส้นไหม และใช้น้ำฝนของชุมชนที่เก็บไว้ เข้ามาดำเนินการกิจกรรมแทน และการล้างเส้นไหม ให้นำไปล้างในสระน้ำในท้องถิ่นชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมด้วยการย่อไหมด้วยสียธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
- เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมยกระดับให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ให้มีมูลค่าสูง
- เพื่อส่งเสริมให้ความรู้เพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านป่าหวาย ตำบลบัวลาย อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน
2. ชุมชนกลุ่มทอผ้าลายจิดบ้านหนองจาน ตำบลหนองหว้า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน

ภาพประกอบ

ผลลัพธ์

1. เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมทำให้เกิดความภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชน
2. ภาติเครือข่ายด้านผ้า จำนวน 3 หน่วยงาน อบต.ในพื้นที่ และศูนย์หม่อนไหมฯ
3. ศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านป่าหวาย
4. เกิดนวัตกรรมชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจ BCG ที่มีการนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมนำพืชในชุมชนมาสกัดสี เพื่อการย้อมสีเส้นไหม ลดการใช้สารเคมี
5. ผู้ประกอบการชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการ ปรับราคาให้สูงขึ้นจากเดิม ร้อยละ 10

ข้อเสนอแนะ

(ในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป)

- ควรส่งเสริมหรือให้ความรู้ ตำนานในเรื่องมาตรฐานให้กับชุมชน เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน ทั้ง 2 มาตรฐาน อายุ 3 ปี
- ปัญหาที่พบจากการลงพื้นที่ พบว่าในรับรองของชุมชนจะหมดอายุ และไม่ต่ออายุใบรับรองเนื่องจากต้องส่งผลิตภัณฑ์เข้าไปตรวจทดสอบอีกครั้ง และต้องผ่านมาตรฐาน ถึงจะสามารถต่ออายุใบรับรองแต่ละชนิดได้

ผู้รับผิดชอบโครงการ ดร.ปิยสุดา เทพนอก
ศูนย์วิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ศูนย์วิทยาศาสตร์ มุ่งมั่น บริการวิชาการ ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม นำภูมิปัญญาพัฒนาท้องถิ่น